

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



معاونت پژوهش

سرشناسه:	فلاحزاده، محمدحسین، ۱۳۳۸
عنوان و نام پدیدآور:	درس نامه مناسک حج : مطابق با فتاوی رهبر معظم انقلاب... /مولف محمدحسین فلاحزاده؛ گردآوری و تنظیم: جعفر زهرایی منفرد.
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۲.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۶۶۴-۸
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	چاپ قبلی: مشعر، ۱۳۸۹ (۱۰۴ص).
یادداشت:	چاپ دوم: ۱۳۹۴ (فیبا).
موضوع:	حج -- راهنمای آموزشی
موضوع:	حج -- فتواها
شناسه افزوده:	زهرایی منفرد، جعفر، ۱۳۵۵ -، گردآورنده
شناسه افزوده:	جامعه المصطفی ﷺ العالمية.
رده بندی کنگره:	مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۳۵۷
شماره کتابشناسی ملی:	۲۹۳۶۱۵۷

درس نامه مناسك حج

مطابق با فتاوی رهبر معظم انقلاب اسلامی
آیه الله العظمی حاج سیدعلی خامنه‌ای «دامت برکاته»

محمد حسین فلاح‌زاده



مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

درس نامه مناسک حج

مطابق با فتاوی‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی، آیه‌الله العظمی حاج سید علی خامنه‌ای «دامت برکاته»

مؤلف: محمدحسین فلاح‌زاده

گردآوری و تنظیم: جعفر زهرایی منفرد

چاپ سوم: (چاپ دوم مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام): ۱۳۹۴ ش / ۱۴۳۷ ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۸۵۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

مراکز پخش:

● قم، چهارراه شهدا، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نیش کوچه ۱۸. تلفکس: ۰۲۵-۳۷۸۳۹۳۰۵۹

● قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵-۳۲۱۳۳۱۴۶

● قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم واحد ۳۰۸. تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۴۰۲

pub.miu.ac.ir miup@pub.miu.ac.ir

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید اثر یاری رساندند.

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فراروی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه، به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت، در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمته‌الله و مقام معظم رهبری دام‌ظله‌العالی می‌باشد.

«جامعة المصطفی صلى الله عليه وآله العالمية» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی صلى الله عليه وآله «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی صلى الله عليه وآله» را تأسیس کرده است.

اثر حاضر که حاصل تلاش فاضل گرامی حجت الاسلام والمسلمین محمدحسین فلاحزاده می‌باشد، کوششی است در به ثمر رساندن گوشه‌ای از این اهداف متعالی.

در پایان لازم می‌دانیم از همه عزیزانی که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، تقدیر و تشکر نموده و تمامی ارباب فضل و معرفت را به یاری خواننده تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

فهرست

درس اول: اقسام حج و مقدمات آن

اقسام حج.....	۱۵
۱. عمره و حج.....	۱۶
۲. حجة الإسلام.....	۱۶
۳. حج نیایی.....	۱۷
مقدمات سفر حج.....	۱۸
شرایط استطاعت.....	۱۹
توصیه‌هایی پیش از سفر حج.....	۲۱
۱. تصحیح نماز.....	۲۱
۲. منخارج سفر حج.....	۲۲
۳. حلالیت طلبیدن.....	۲۲
۴. وصیت.....	۲۲

درس دوم: مدینه منوره و مسائل و احکام مربوط به آن

اماکن مقدس مدینه.....	۲۵
مساجد مدینه.....	۲۶
مسائل حجاج در مدینه.....	۲۷
۱. نماز.....	۲۷

۲. روزه ۳۱
 روزه مستحب ۳۲

درس سوم: میقات‌ها و فهرست اعمال حج

- احرام در میقات ۳۵
 فهرست اعمال عمره و حج ۳۶
 اعمال بعد از منا ۳۶
 ۱. وقت احرام ۳۷
 ۲. مکان احرام ۳۷
 ۳. چگونگی احرام ۳۸

درس چهارم: محرمات احرام

- محرمات اختصاصی ۴۱
 محرمات مشترک ۴۲
 لباس احرام آقایان و بیرون آوردن لباس‌های دوخته ۴۳
 لباس احرام خانم‌ها ۴۴
 چیزهایی که لباس به حساب نمی‌آیند ۴۴
 ۱. پوشیدن لباس دوخته ۴۴
 ۲. پوشاندن تمام روی پا ۴۵
 ۳. پوشاندن سر ۴۶
 ۴. پوشاندن صورت (مخصوص خانم‌ها) ۴۸

درس پنجم: محرمات مشترک

- استعمال بوی خوش ۵۱
 نگاه به آینه ۵۲
 استفاده از انگشتر برای زینت ۵۴
 مالیدن روغن به بدن ۵۴
 زدودن مو از بدن ۵۵
 سُرْمه کشیدن ۵۵
 گرفتن ناخن ۵۶
 بیرون آوردن خون از بدن ۵۶
 فسوق و جدال ۵۷

۵۷ کندن و بریدن درختان و گیاهان حرم
۵۸ شکار حیوانات صحرائی
۵۸ حرام بودن زن و مرد بر یکدیگر
۵۹ کفارات محرّمات احرام

درس ششم: احکام اعمال عمره تمتع

۶۱ اعمال عمره تمتع
۶۱ ۱. طواف و احکام آن
۷۰ ۲. نکاتی در باره طواف

درس هفتم: نماز طواف، سعی و تقصیر در عمره تمتع

۷۳ شرایط نماز طواف
۷۳ ۱. زمان نماز طواف
۷۴ ۲. مکان نماز طواف
۷۵ ۳. کیفیت نماز طواف
۷۶ سعی بین صفا و مروه
۷۹ ۱. استراحت کردن
۸۰ ۲. طهارت
۸۰ ۳. مستحبات «سعی»
۸۱ تقصیر
۸۱ ۱. مکان تقصیر
۸۲ ۲. کیفیت تقصیر
۸۲ اتمام اعمال عمره

درس هشتم: ایام بین الاحرامین

۸۵ احکام ایام بین دو احرام
۸۷ نماز در ایام بین الاحرامین
۹۰ طواف وداع
۹۰ تلاوت قرآن
۹۰ مساجد و اماکن مکه

درس نهم: حج تمتع

۹۳ احرام حج تمتع
----	---------------------

۹۳ ۱. زمان احرام
۹۴ ۲. مکان و کیفیت احرام
۹۵ ۳. واجبات احرام
۹۶ وقوف در عرفات
۹۸ آداب و مستحبات
۹۹ وقوف در مشعرالحرام
۹۹ ۱. آداب و مستحبات
۹۹ ۲. زمان وقوف

درس دهم: اعمال منا

۱۰۱ مقدمات رفتن به منا
۱۰۲ رمی جمره عقبه
۱۰۲ ۱. مسائل رمی جمره عقبه
۱۰۳ ۲. شرایط ریگ‌ها
۱۰۵ ۳. رمی شبانه
۱۰۵ قربانی
۱۰۶ ۱. زمان قربانی
۱۰۸ ۲. مکان قربانی
۱۰۸ حلق یا تقصیر
۱۱۰ مراحل خروج از احرام در حج تمتع
۱۱۱ مکان‌های مقدس در منا

درس یازدهم: احکام و مسائل مربوط به منا

۱۱۴ بیتوته
۱۱۴ ۱. معنای بیتوته
۱۱۴ ۲. زمان بیتوته
۱۱۵ ۳. افراد مستثنا از بیتوته
۱۱۶ رمی جمرات
۱۱۷ برخی از مسائل مربوط به منا و جمرات
۱۱۸ مروری بر اعمال حج

درس دوازدهم: احکام و مسائل مربوط به اعمال مکه

۱۲۳	حلال شدن بوی خوش
۱۲۳	مراحل خروج از احرام حج
۱۲۴	طواف نساء و نماز طواف نساء
۱۲۶	موارد ترک طواف مستحب
۱۲۷	خلاصه اعمال عمره تمتع

درس سیزدهم: احکام عمره مفرده

۱۲۹	اقسام عمره و حج
۱۳۰	اعمال عمره مفرده
۱۳۰	مسائل اعمال عمره مفرده
۱۳۲	اعمال عمره مفرده
۱۳۴	محرمات احرام
۱۳۵	حلق یا تقصیر
۱۳۵	طواف و نماز طواف نساء

توضیح

این کتاب که به صورت درس نامه تدوین شده، شامل احکام و مناسک عمره و حج است؛ و بر اساس فتاوی رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای - دامت برکاته - و درس‌های استاد معظم حجة الاسلام والمسلمین محمدحسین فلاح زاده تنظیم شده است. در این درس‌ها، تنها به مسائل مورد نیاز عموم زائران گرامی اکتفا شده است؛ لذا خوانندگان محترم می‌توانند در مسائل جزئی و احکامی که معمولاً مورد ابتلا نیست، به کتاب‌های مناسک حج مراجعه نموده، یا از روحانیان محترم کاروان بپرسند.